

21 juli 2023

REGION GOTLAND
Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

2023-07-28

Arendenr HSN 2021/631:6

Lars Thyman, Vårdavtalsansvarig
lars.thyman@ptj.se, Praktikertjänst AB

Region Gotland
Hälsa- och sjukvårdsnämnden
Visborgsallén 19
621 81 Visby

Ansökan om listningstak för Vårdcentralen Visborg

Härmed översänds Praktikertjänst AB:s ansökan om listningstak för vårdcentralen Visborg, motsvarande 8.815 poäng, att gälla tillsvidare från 2024-01-01.

Praktikertjänst AB driver vårdcentralen Visborg på uppdrag av Region Gotland sedan 2008-10-01. Verksamhetens lokaler ligger på Visborgsallén 47. Vårdcentralen Visborg är väl fungerande, visar god kontinuitet, har högt förtroende hos befolkningen, har god tillgänglighet och hög medicinsk kvalitet. Utfallen i SKR:s nationella patientenkät visar återkommande att Visborg är en högt uppskattad vårdcentral. Vårdcentralen Visborg tar ett stort ansvar för att ta emot och handleda läkarstudenter, AT-läkare, ST-läkare, undersköterskestudenter, sjuksköterskestudenter, distriktssköterskestudenter och PTP-psykologer. Vårdcentralen Visborg bidrar också i utbildningsprogrammet för öns samtliga AT-läkare och har en representant i beroenderådet.

Vårdcentralen Visborg och Praktikertjänst AB har gjort stora insatser för att rekrytera personal. Trots systematiska ansträngningar tvingas vi konstatera att rekryteringssituationen är ytterst bekymmersam. Med tanke på det svåra rekryteringsläget är det av yttersta vikt att måna om våra medarbetares arbetsmiljö för att få dem att stanna kvar. Blir läget alltför belastat finns risk att personal slutar.

Givet verksamhetens lokaliteter, kraven på en fungerande arbetsmiljö för medarbetarna, uppfyllande av patientsäkerhet och vårdkvalitet och verksamhetens övriga förutsättningar är det fortsatt av största betydelse med ett listningstak för vårdcentralen Visborg.

21 juli 2023

Vi är tacksamma om bekräftelse på mottagandet av vår ansökan kan mailas till lars.thyman@ptj.se!

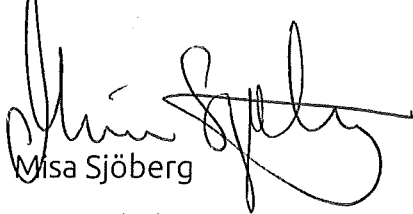
Med vänlig hälsning

Stockholm och Visby som ovan

Jonas Sommar

Verksamhetschef

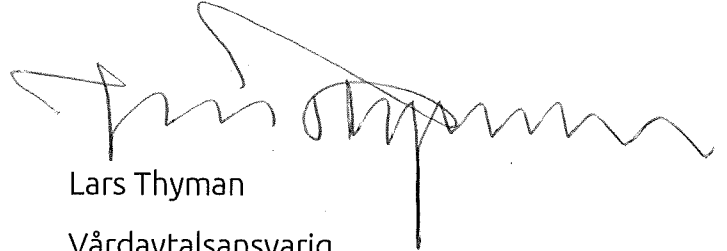
Misa Sjöberg

Leg Psykolog

Jakob Fugeläng

Specialist i allmänmedicin

Lars Thyman

Vårdavtalsansvarig

Ann-Charlotte Wåhlin

Specialist i allmänmedicin

Bilagor:

Beskrivning av listningsituation

Yttrande 2021-09-02

Hälso- och sjukvård
Lars Thyman, Avtalsansvarig
070-789 39 64, 070-789 39 64
lars.thyman@ptj.se

Region Gotland
Hälso- och sjukvårdsnämnden
621 81 Visby

Listningstak för Vårdcentralen Visborg

Mot bakgrund av att hälso- och sjukvårdsförvaltningens beställarchef lämnat in en tjänsteskrivelse (HSN 2021/631) med förslag till beslut om inte bevilja listningstak för Vårdcentralen Visborg efter att det innevarande beslutet till och med 2023 löper ut, följer här ett yttrande från Vårdcentralen Visborg.

Bakgrund

Vårdcentralen Visborg är en väl fungerande vårdcentral med högt förtroende hos befolkningen, god tillgänglighet och hög medicinsk kvalitet. SKR:s nationella patientenkät för primärvården visar också att Vårdcentralen Visborg återkommande är en av Sveriges mest populära vårdcentraler. Vi tar emot och handleder läkarstudenter, AT-läkare, ST-läkare, undersköterskestudenter, sjuksköterskestudenter, distriktssköterskestudenter och PTP-psykologer. Utöver att Vårdcentralen Visborg uppnår goda kvalitativa resultat, är det också viktigt att framhålla att vårdcentralen sedan start bedrivs med en ekonomi i balans.

I skrivelsen HSN 2021/631 beskriver beställarchefen listningstaket som en ohållbar lösning som strider mot intentionerna i lagen om vårdval (LOV). I regeringens proposition *Vårdval i primärvården (2008/09:74)* understryker dock regeringen hur den regionala vårdvalsmodellen medger stor lokal anpassning och bland de exempel som tas upp beskrivs bland annat just hur landsting kan medge en vårdenhet möjlighet att begränsa listningsutrymmet av exempelvis kvalitetsskäl.

Beställarchefen menar också i samma skrivelse att Vårdcentralen Visborg inte är med och delar på ansvaret för den växande befolkningen på Gotland. Vi bedriver kontinuerlig utbildning av AT-läkare, ST-läkare och studenter på vårdcentralen och samtidigt levererar vi primärvård av hög kvalitet utan budgetunderskott. Samtidigt har primärvården i egenregi upprepade svårigheter att klara handledning för AT-läkare, ST-läkare och sett tillbaka till när

vårdvalet infördes har primärvården i egenregi på Gotland gått med ekonomiskt underskott på mellan 9–18 miljoner kronor årligen.

Utredningen av Göran Stiernstedt, som beställarchefen hänvisar till i sin skrivelse, *Digifysiskt vårdval - Tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet (SOU 2019:42)* pekar också tydligt på att en grundläggande förutsättning för ett fungerade system med patientval är att det finns viss överkapacitet samt att detta konstaterades av Konkurrensverket redan innan valfrihetssystemen infördes. Vi ser tydligt en underkapacitet i primärvården på Gotland och de 3500 aktivt köande patienterna till Vårdcentralen Visborg är ett tydligt exempel på det. Bemanningssituationen inom primärvården på Gotland är sedan länge obalanserad och därför fungerar inte systemet med fritt vårdval som tänkt. Listningstaket är därför nödvändigt.

Vi vill med denna skrivelse därför göra nämnden uppmärksam på framförallt två saker:

1. Listningstaket har sedan 2010 varit en avgörande faktor för att uppnå Vårdcentralen Visborgs kvalitativa och ekonomiskt hållbara resultat. Kapacitetsramen är tydligt motiverad utifrån både arbetsmiljö-, patientsäkerhets-, vårdkvalitets- och ekonomiska perspektiv.
2. Listningstak förekommer i flera regioner och det finns varken rättsliga hinder eller konflikter med lagstiftarens intentioner. SKR uppmantrar till och med beställaren att överväga ge små leverantörer möjligheten att ange kapacitetsramar, till exempel genom att få ange ett högsta antal brukare som leverantören kan ta hand om. I Sörmland införs listningstak på alla vårdcentraler och man använder de öronmärkta pengar som regeringen skjuter till för arbetet med fast läkarkontakt.

Det finns alltså goda skäl till att Vårdcentralen Visborg ansökt om och fått beviljat listningstak genom åren. Vi har kunnat erbjuda patienter och arbetstagare en välbemannad vårdcentral med fast anställd personal utan behov av hyrpersonal. Vi har också kunnat erbjuda Region Gotlands medborgare en resurseffektiv och högkvalitativ primärvård.

Risikanaly

För den händelse att listningstaket inte längre beviljas, skulle vårdcentralens patientstock växa långt utanför våra kapacitetsramar. 3500 patienter står aktivt i kö idag och tillströmningen skulle sannolikt bli större än så, vilket också beställarchefen pekar på i sin skrivelse. Det innebär en 50-procentig ökning av

antalet patienter. Lokalerna skulle inte räckta till och personalstyrkan skulle bli kraftigt underdimensionerad.

Bristen på specialister i allmänmedicin och distriktssköterskor i landet gör rekrytering extremt svår. Det bekräftas också av att våra olika typer av insatser för att hitta specialister i allmänmedicin varit helt utan framgång. Att i ett sådant läge fortsätta bedriva primärvård med en förhållandevis kraftigt underbemannad personalstyrka, vore inte ansvarsfullt ur flera perspektiv (arbetsmiljö, patientsäkerhet, vårdkvalitet och ekonomi). Aktiv rekrytering från andra enheter på ön skulle flytta bemanningsproblemet och generera kostnadsökning för hyrpersonal för egenregins vårdcentraler. Att anlita hyrläkare ryms inte inom befintliga ersättningsnivåer och skulle i så fall kräva stora tillskott av finansiella medel från Region Gotland.

Konsekvenser

Försämrad arbetsmiljö - I ett läge med underbemanning eller en stor mängd hyrpersonal skulle arbetsmiljön påverkas negativt ur många aspekter. Här ser vi överhängande risker för personalflykt till andra regioner eller andra arbetsplatser (hyrpersonal, nätbaserad vård, försvaret, företagshälsovård). Vi ser också att utbildningsklimatet för läkarstudenter, AT-läkare, ST-läkare, undersköterskestudenter, sjuksköterskestudenter, distriktssköterskestudenter och PTP-psykologer skulle försämrats. Det är allvarligt ur flera synvinklar, bland annat då de utgör framtidens vårdarbetare och är viktiga ambassadörer för Gotland.

Patientsäkerhet och vårdkvalitet - Hyrläkare och underbemanning innebär stora risker för sämre kontinuitet, sämre tillgänglighet, sämre bemötande och i värsta fall även försämrad medicinsk kvalitet. Det skulle generera fler besök på akutmottagningen och primärvårdsjouren och sannolikt även fler nätläkarkontakter. Det påverkar patientsäkerheten och vårdkvaliteten för Gotlands befolkning.

Ekonomiska perspektiv - Att ta bort listningstaket skulle otvetydigt leda till rasering av en välfungerande vårdcentral som sedan verksamhetens start bedriver vård av hög kvalitet utan budgetunderskott. Det skulle i sin tur föra med sig ökade kostnader för primärvården, men också ökade kostnader för sjukhusvården med ökade inläggningar som exempel. I slutändan innebär det ökade kostnader för Gotlands befolkning.

Slutsats

Vi ställer oss frågan - varför vill beställarchefen avveckla listningstaket?

Listningstaket är en förutsättning för att Vårdcentralen Visborg fortsatt ska kunna ta ansvar för Gotlands befolkning och bedriva primärvård med ekonomi i balans, god tillgänglighet, hög patientnöjdhet och hög medicinsk kvalitet.

Listningstaket strider inte mot intentionerna i lagen om valfrihet. Tvärtom införs det i flera regioner för att öka kontinuiteten för patienterna och göra det enklare att rekrytera och behålla personal i primärvården. Ett liknande arbete torde kunna vara en framkomlig väg även på Gotland.

För att nå en långsiktig lösning, som önskas i tjänsteskrivelsen, ser vi att ett permanentat listningstak skulle gagna såväl Vårdcentralen Visborg som Region Gotland och den gotländska befolkningen.

Med vänlig hälsning

Visby och Stockholm som ovan

Jonas Sommar
Verksamhetschef VC Visborg

Lars Thyman
Avtalsansvarig

Misa Sjöberg
VC Visborg

Ann-Charlotte Wählin
VC Visborg

Jakob Fugeläng
VC Visborg

Vårdcentralen
VISBORG

Beskrivning av listningssituation Vårdcentralen Visborg

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 2019-09-19 (HSN § 85) att bevilja listningstak för Vårdcentralen Visborg för perioden 2020–2023. Det beslutades också om att Vårdcentralen Visborg skulle återkomma med en beskrivning av hur antalet listade kan ökas. I bedömningen står att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen förutsätter att Vårdcentralen söker lösningar som möjliggör en ökning av antalet listade patienter genom omlokalisering eller etablering av filialverksamhet och nyanställning av personal så att antalet köande och kötiderna kan minskas kraftigt.

Under 2021 lämnade Hälso- och sjukvårdsförvaltningens beställarchef in en tjänsteskrivelse (HSN 2021/631) med förslag till beslut om att inte bevilja listningstak för Vårdcentralen Visborg efter att det innevarande beslutet till och med 2023 löper ut. I yttrandet från Vårdcentralen Visborg finns risk- och konsekvensanalys gällande borttagande av listningstak och sammanfattningsvis skulle ett borttagande av listningstaket få stora negativa konsekvenser både för Vårdcentralen Visborg men också för Gotlands befolkning. Aktuell siffra för antalet köande patienter den 2023-07-03 är 3645 st. Hälso- och sjukvårdsnämnden valde att inte avhandla ärendet, utan återremitterade det till politiken för fortsatt diskussion kring listningstak generellt.

Lokalsituationen är fortsatt en stark begränsande faktor för Vårdcentralen Visborgs möjligheter att lista på fler patienter och tillsammans med en bekymmersam rekryteringssituation på grund av nationell bristen på vårdpersonal och framförallt specialister i allmänmedicin ser vi inga möjligheter att utöka verksamheten. Verksamheten kan inte omlokalisera eller etablera en filial om det inte finns personal att bemanna verksamheten med.

Hälso- och sjukvårdsnämnden fattade 2022-06-15 (HSN § 66) beslut om att primärvården inom Region Gotland ska röra sig mot 1100 listade patienter per heltidsanställd specialistläkare. Det genererar ett ännu större behov av specialister i allmänmedicin och möjligheterna att bemanna en filial eller en växande verksamhet minskar drastiskt.

I primärvårdspropositionen som röstades igenom i riksdagen april 2022 (Proposition 2021/22:72 Ökad kontinuitet och effektivitet i vården - en primärvårdsreform) finns en ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) gällande begränsning av antalet listade och en regions möjlighet att avslå en sådan begäran (7 kap 3c§): *”På begäran av en sådan utförare som avses i 3 a § första stycket får regionen besluta att begränsa det antal patienter som får vara listade hos utföraren. Regionen får avslå begäran helt eller delvis endast om det finns särskilda skäl.”* Region Gotland har därmed laga stöd till att fortsätta bevilja listningstak för Vårdcentralen.

Vårdcentralen
VISBORG

Vår slutsats är att det i dagsläget inte finns någon möjlighet att omlokalisera eller starta en filial och nyrekrytera personal för att öka antalet listade patienter på enheten och att både Vårdcentralen Visborg och Region Gotland skulle gagnas av ett listningstak för Vårdcentralen Visborg.

Jonas Sommar
Verksamhetschef

Ann-Charlotte Wåhlin
Specialist i allmänmedicin

Misa Sjöberg
Leg psykolog

Jakob Fugeläng
Specialist i allmänmedicin